

Organizacja produkcji filmowej w świetle prawa autorskiego

Przejdź do produktu na **ksiegarnia.beck.pl**

PRZEDMOWA

Organizacja produkcji filmowej jest zadaniem trudnym i skomplikowanym. Nie wynika to wyłącznie z dużego ryzyka gospodarczego, jakie niesie za sobą to przedsięwzięcie, ale także, a może przede wszystkim, z wielości podmiotów współtworzących dzieło kinematograficzne, przejawiających nierzadko sprzeczne interesy. Oczywiście głównym (i wspólnym) celem całej „ekipy produkcyjnej” jest stworzenie filmu, który odniesie sukces estetyczny lub/i komercyjny; jednak już to, w jaki sposób oraz jakim kosztem i zaangażowaniem zostanie osiągnięte to zamierzenie, często bywa przedmiotem sporu. Może to dotyczyć zarówno samego procesu decyzyjnego (np. komu będą przysługiwały konkretne kompetencje, kto będzie decydował o zatrudnieniu określonych aktorów, kto nada ostateczny kształt zwiastunowi), jak i kwestii ekonomicznych (np. wysokość gaży, kwestia praw do tworzenia kontynuacji albo *spin-offów*) oraz praw osobistych (np. w którym miejscu w napisach końcowych pojawi się imię i nazwisko danego twórcy).

Nawet jednoznaczne wskazanie „głównodowodzącego” produkcją filmową nie jest łatwe. Z pewnością większość fanów dzieł audiowizualnych za najważniejszą osobę w procesie tworzenia filmu uzna reżysera. Istotnie, biorąc pod uwagę walor artystyczny, można przyjąć, że to właśnie reżyser ma największy wpływ na jakość tego, co ostatecznie zobaczy na ekranie widz. Z drugiej strony jednak osobą inicjującą proces filmowy, ponoszącą odpowiedzialność finansową za ewentualne niepowodzenie, a przez to podmiotem decyzyjnym jest producent. To on „zatrudnia” twórców, a zatem zawiera z nimi umowy i skupia w swych rękach ogół praw autorskich, w związku z czym pośrednio wpływa na finalny kształt filmu (a niekiedy nawet bezpośrednio, gdy wprost ingeruje w proces postprodukcji).

Działalność członków ekipy filmowej, począwszy od producenta i reżysera, a skończywszy na statystach, regulowana jest przez przepisy prawa, w tym w dużej mierze przez przepisy prawa autorskiego. W bardzo dużym uproszczeniu można przyjąć, że wszystko, co zostaje stworzone przez człowieka, a posiada pewne walory artystyczne czy estetyczne, stanowi bowiem przedmiot wyłącznego prawa autorskiego przysługującego twórcy. Twórca musi zatem wyrazić zgodę na określony sposób wykorzystywania swojego „dzieła” przez inne osoby. Tym samym producent chcący rozpowszechnić film, którego częścią są scenariusz, scenografia, muzyka, zdjęcia, montaż czy nawet gra aktorska, powinien zawrzeć z „wytwórcami” poszczególnych elementów stosowne umowy. Wydaje się to być oczywiste, ponieważ są to wszak członkowie ekipy filmowej. Diabeł jednak jak zwykle tkwi w szczegółach, a prawdziwe problemy zaczynają się nie wtedy, gdy współpraca świetnie się układa, ale gdy dochodzi do rzeczywistego sporu.

Niniejszy podręcznik omawia w sposób kompleksowy, jak najlepiej zabezpieczyć swoje interesy, rozpoczynając proces produkcji filmowej, tak aby z jednej strony uniknąć naruszeń praw przysługujących innym osobom, a z drugiej – ograniczyć do minimum ryzyko niekorzystnego wykorzystania własnej twórczości przez podmioty trzecie.

W pierwszych czterech rozdziałach omówiono wstępne zagadnienia związane z produkcją filmową z perspektywy prawnoautorskiej. Scharakteryzowano zatem samo prawo autorskie i jego przedmiot, czyli utwór (rozdział I), omówiono przedmiot produkcji filmowej ze szczególnym uwzględnieniem określonych elementów filmu podlegających ochronie (rozdział II), wskazano, jaki jest status poszczególnych osób biorących udział w tworzeniu filmu (rozdział III) i jakie prawa przysługują im z tytułu pełnienia różnych funkcji w procesie twórczym (rozdział IV). W kolejnych rozdziałach poruszono bardziej szczegółową problematykę. Omówiono kolejno: możliwość wykorzystywania cudzej twórczości w produkcji filmowej (rozdział V), szczególną rolę producenta audiowizualnego (rozdział VI), rodzaje i treść umów prawnoautorskich związanych z produkcją filmową (rozdział VII) oraz działalność promocyjną, medialną i reklamową (rozdział VIII). W ostatnim – IX – rozdziale znajdują się wzory umów wraz z komentarzami, które – mamy nadzieję – ułatwią czytelnikowi właściwe konstruowanie w przyszłości kontraktów związanych z produkcją filmową.

Niniejszy skrypt uwzględnia stan prawny na dzień 15.4.2023 r.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl